

Leseveiledning til 25.01.10

B&W: Kap.2 + Kap.15, s.539-546

Sjekkspørsmål (svar etter at du har lest B&W):

- Hvilke forutsetninger må være oppfylt for at vi skal ha såkalt fullkommen konkurranse i et marked. Forklar hensikten med hver av forutsetningene.
- Forklar kort hva en etterspørselskurve er.
- Forklar kort hva en tilbudskurve er.
- Hvilke faktorer kan lede til skift i etterspørselskurven?
- Hvilke faktorer kan lede til skift i tilbudskurven?
- Hvordan bestemmes pris og kvantum i et marked med fullkommen konkurranse.
- Hva er en etterspørselastisitet?
- Anta at etterspørselen etter et gode er bestemt av etterspørselsfunksjonen
- $X = -10P + 1000$
- Hva er etterspørselastisiteten for $P=20$?
For $P=50$?

Markedet

Noen problemstillinger:

Hvem tjener mest på svart – håndverkerne eller kundene?

Hvor mye billigere blir frukt&grønt dersom momsen på disse fjernes? Og hvor mye mer frukt&grønt spiser vi?

Virker miljøavgifter?

Hvor mye får arbeidstakerne av en skattelette?

→ Trenger å modellere hvordan pris og kvantum bestemmes, dvs modellere markedet

Hva slags marked?

Skal starte med å analysere markeder med ”Fullkommen konkurranse”

Markeder med Fullkommen konkurranse (FK-marked):

1. Homogene goder (varer/tjenester) → bare prisen som betyr noe for beslutningen om kjøp/salg
2. Full informasjon
3. Mange, små kjøpere og selgere → pristakeradferd = hver enkelt beslutningstaker betrakter prisen som noe hun ikke kan påvirke ved sitt kjøp/salg
4. Ingen transaksjonskostnader, dvs. ingen kostnader ved å bytte kjøper/selger

Etterspørselskurven

Forteller hvor mye (x) etterspørerne ønsker å kjøpe til ulike priser (p) på varen (evt. tjenesten)

Etterspurt kvantum (x) kan avhenge av:

- Prisen på varen (p)
- Prisen på andre varer ($q_1, q_2, \dots, q_n$)
- Inntektene til alle etterspørerne
- Smak, vaner etc

Tegner etterspørselskurven i x,p-diagram: Ser bare på sammenhengen mellom x og p, og holder alle andre faktorer som påvirker x konstant.

Endringer i for eksempel pris på ”annen vare” kan gi skift i etterspørselskurven

Skal bare bruke lineære E-kurver:

$$x = -ep + d \quad (1)$$

Forteller hvor stort kvantum (x) som etterspørres av godet til ulike priser (p) på godet, når alle andre faktorer som påvirker etterspørselen holdes konstante. Endres disse andre faktorene får vi skift i kurven, dvs. endringer i d og/eller e . (1) kan omskrives til

$$p = -\frac{1}{e}x + \frac{d}{e} \quad (2)$$

Hvor mye endres etterspørselen etter x når p endres:

$$\frac{\Delta x}{\Delta p} = -e$$

Stigningstallet til kurven i x,p-diagrammet er

$$\frac{\Delta p}{\Delta x} = -\frac{1}{e}$$

Se mer om dette i læreboka (B&W) kapittel 2 !

Vil ha et mål på prisfølsomhet, dvs. hvor mye x endres med p, som ikke avhenger av måleenhet: Bruker elastisiteter: prosentvis endring i x delt på prosentvis endring i p, dvs:

$$El_p x = \frac{\frac{\Delta x}{x}}{\frac{\Delta p}{p}} = \frac{\Delta x}{\Delta p} \frac{p}{x}$$

→ se læreboka!

Etterspørselsetastisiteten langs en lineær E-kurve:
 $x = -ep + d$

$$El_p x = \frac{\Delta x}{\Delta p} \frac{p}{x} = -e \frac{p}{x}$$

Vi ser at elastisiteten blir mer negativ jo høyere p er (jo lavere x er), siden e er konstant langs kurven mens p/x øker når vi beveger oss opp langs kurven

Tilbudskurven

Forteller hvor mye tilbyderne ønsker å selge til ulike priser på varen.

Mange faktorer som påvirker tilbudt kvantum:

- Pris på varen som produseres (produktpris)
- Priser på innsatsfaktorer
- Teknologi

Etc

Tilbudskurven: Ser på sammenhengen mellom produktpris (p) og tilbudt kvantum av varen (x) når vi holder de andre faktorene konstante. Endringer i disse andre faktorene kan gi skift i tilbudskurven

Bruker lineær tilbudsfunksjon:

$$x = ap + b$$

Som også kan skrives

$$p = \frac{1}{a}x - \frac{b}{a}$$

Stigningstallet til kurven i x, p -diagrammet blir $1/a$.

Markedslikevekt:

Tilbudt kvantum = Etterspurt kvantum

$$ap + b = -ep + d$$

Løser mhp. p og får likevektsprisen

$$p^* = \frac{d - b}{a + e}$$

Setter p^* inn i tilbuds- eller etterspørselsfunksjonen og får x^* (gjør det!)

Eksempel

$$x^E = -10p + 100$$

$$x^T = 10p - 20$$

Løser for p ved å sette $x^E = x^T$ og får $p^* = 6$,

$$x^* = 40$$